

Državni zbor Republike Slovenije

Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo

Predsednik g. Dušan Verbič

Odbor za finance in monetarno politiko

Predsednica ga. Urška Ban

Zakonodajno-pravna služba

Vodja ga. Nataša Voršič

SI – 1102 Ljubljana

Ljubljana, 26. 5. 2017

ZADEVA: Predlogi amandmajev k predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronski komunikacijah (ZKom-1C, EPA: 1901-VII)

Spoštovani,

Vlada Republike Slovenije je dne 14. 4. 2017 v Državni zbor RS posredovala Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronskih komunikacijah (v nadaljevanju: predlog).

Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za informatiko in telekomunikacije, Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij (v nadaljevanju SOEK)¹ je na objavljeni predlog v okviru javne razprave Ministrstva za javno upravo RS z dne 15. 9. 2016, dne 15. 1. 2017, dne 11. 4. 2017, podala obrazložene pripombe in predloge sprememb ter opozorila na nekatere vsebinske nedoslednosti, ki bodo v praksi za operaterje elektronskih komunikacij, težje izvedljive ali celo neizvedljive, izrazila pa je tudi pomislek glede zakonitosti nekaterih predlaganih sprememb. Na največje vsebinske nedoslednosti smo Službo Vlade RS za zakonodajo tako opozorili dne 11. 4. 2017 Ministrstvo je nekatere pripombe upoštevalo v prvotni verziji, nato pa od njih odstopilo brez posebne razlage, kar se nam zdi problematično - nekatere rešitve so bile izvirne, nujne in preišljene.

Predlog vsebuje nekatere nepotrebne in ne nujne spremembe. Predlagane vsebinske dopolnitve ZEKom-1 še vedno ne sledijo v celoti namenu Direktive o zniževanju stroškov glede zniževanja administrativnih ovir za investitorje v gradnjo javnih EK omrežij in spodbujanju skupnih investicij.

¹ SOEK združuje gospodarske družbe Telekom Slovenije, d.d., Cigaletova 15, Ljubljana, Telemach, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, Ljubljana in A1 Slovenija, d.d., Šmartinska cesta 134b, Ljubljana

Operaterji smo nosilci številnih obveznosti v močno reguliranem sektorju elektronskih komunikacij in da je v nasprotju s svobodno gospodarsko pobudo nalaganje vedno novih obveznosti, ki operaterje zgolj še dodatno obremenjujejo, namesto da bi država poskrbela za spodbudno konkurenčno okolje in razvoj gospodarstva tudi v tem sektorju. Najmanj kar bi bilo potrebno v tem okviru storiti, je poskrbeti za ustrezna finančna povračila in kritje stroškov, ki jih imamo operaterji z obveznostmi (obstoječimi in morebitnimi bodočimi), ki so v prvi vrsti v funkciji države.

Ob tem pa gre žal že vedno poudarek dejstvu, da nacionalna zakonodaja na področju elektronskih komunikacij operaterjem omrežij nalaga vedno bolj podrobne pogoje poslovanja, pri tem pa ponudniki storitev (t.i. OTT ponudniki), ki brezplačno koristijo kapacitete naših omrežij, ostajajo neregulirani, brez kakršnihkoli obveznosti tako v razmerju do operaterjev omrežij kakor do končnih uporabnikov. Neregulirani OTT ne prinašajo nikakršnih ekonomskih, finančnih koristi za republiko Slovenije, kvečjemu povečujejo se tveganja in izpostavljenost končnih uporabnikov, ker se jim nudijo storitve slabše kakovosti (sicer predpisane za »tradicionalne« elektronske komunikacijske storitve).

Poleg tega nalaganje dodatnih administrativnih bremen ne spodbuja realizacije strategije digitalizacije Republike Slovenije in s tem tudi splošnega gospodarskega napredka, za katerega je digitalizacija v času tako imenovane četrte industrijske revolucije predpogoj.

Po pregledu objavljenega predloga za prvo obravnavo v DZ ugotavljamo, da večji del pripomb SOEK ni bil upoštevan, zato ponovno predlagamo naslednje najnujnejše amandmaje k objavljenemu predlogu.

Apeliramo, da naj pristojna delovna telesa Državnega zbora ob obravnavi zakonskega predloga skrbno strokovno pregledajo in upoštevajo predlagane amandmaje.

Gospodarska zbornica Slovenije, Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij predlaga matičnemu delovnemu telesu, da na sejo, na kateri bo obravnavala predlog sprememb ZEKom-1c, povabi tudi predstavnike GZS, SOEK.

PREDLOGI AMANDMAJEV

- **ČRTA se novi tretji odstavek 6. člena, ki glasi:**

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka agencija na utemeljen predlog operaterja pri prihodku od javnih komunikacijskih storitev mednarodnega prometa, ki v celoti izvira in se zaključi zunaj Republike Slovenije, ob določitvi števila točk upošteva polovico letnega prihodka od teh storitev. Navedeno ne velja, kadar tak promet opravi končni uporabnik zadevnega operaterja. Breme dokazovanja, da prihodek izvira od javnih komunikacijskih storitev mednarodnega prometa, ki v celoti izvira in se zaključi zunaj Republike Slovenije, je na operaterju. Če operater dokaže, da je za določeno višino prihodkov od javnih komunikacijskih storitev mednarodnega prometa, ki v celoti izvira in se zaključi zunaj Republike Slovenije, zavezan za plačilo nacionalnemu regulativnemu organu v drugi državi, agencija ob določitvi števila točk višine teh prihodkov ne upošteva.«.

Obrazložitev:

Navedeno določilo je diskriminatorno do operaterjev, ki so registrirani pri Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS), saj operaterja, ki je podjetje, registrirano v Republiki Sloveniji, v kateri opravlja storitve, plačuje pristojbine in davke, brez potrebe ali zakonitega razloga razbremenjuje plačila.

Takšno določilo pomeni zagotovo oškodovanje proračuna ter nezakonito povišanje obveznosti za ostale operaterje, ki niso deležni takšnih oprostitev, kljub temu, da AKOS nima pretiranega dela z njimi.

- **Prvi odstavek 9. člena naj se spremeni tako, da se doda nov drugi stavek, prvi odstavek pa glasi:**

»(1) Javno komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura se štejeta za gospodarsko javno infrastrukturo. Nosilec urejanja prostora v skladu z zakonom, ki ureja prostorsko načrtovanje, za področje načrtovanja javnega komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture, je agencija.«

Obrazložitev:

Za uspešno implementacijo Direktive 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti je nujno, da se urejanje prostora, v delu, ki se nanaša na elektronske komunikacijske storitve, poenoti, urejanje pa naj ne bo v pristojnosti mnogih organov, pač pa čimbolj omejeno. Eden takšnih organov je zagotovo AKOS, ki ima na področju javnega interesa povezanega z zagotavljanjem elektronskih komunikacijskih storitev in omrežij, največ strokovnega znanja in izkušenj. Nujno je, da se na ravni lokalnih skupnosti pri

oblikovanju prostorskih aktov spoštujejo smernice, ki jih izda agencija, s čimer bo zagotovljeno, da bodo prostorski občinski akti morali predvideti ustrezne in enotne pogoje za gradnjo komunikacijskih omrežij. Brez tega, je urejanje prepuščeno različni arbitrarni politiki lokalnih skupnosti, pri čemer te politike niso vedno skladne z ZEKom-1, za operaterja, ki je prisoten na nacionalnem ozemlju (torej na območju več kot 200 občin) pa je podrejanje kompleksni in nepoenoteni praksi, velikokrat zastareli in kontradiktorni, povzroča enormna finančna in predvsem administrativna bremena. Z imenovanjem AKOS kot soglasodajalca, bi se postavljanje omrežij zagotovo poenostavilo.

- Prvi odstavek 9.a člena naj se spremeni tako, da se številka »10« spremeni v »20«, prvi odstavek pa glasi:

Agencija najpozneje v treh dneh po prejemu poziva na svojih spletnih straneh javno objavi sporočilo investitorja o začetku projektiranja ali izvajanja del z ustreznimi pozivi zainteresiranim, da se o pozivu odločijo v roku, ki ga določi investitor, ter o morebitnem interesu obvestijo investitorja in agencijo. Postavljeni rok ne sme biti krajši od ~~10~~ 20 dni od objave.

Obrazložitev:

Rok 10 dni vsekakor ne spodbuja implementacije Direktive 2014/61/EU, olajšanja in poenostavitve gradenj ter večjega soinvestitorstva, saj v roku 10 dni ni v nobenem primeru mogoče pripraviti ustrezne dokumentacije (precej so se povečale tudi zahteve za pripravo pravilnega izraza interesa!). Kratek rok je v izrazito korist investitorju, ki s pomočjo tako kratkega roka, ne bo pridobil ponudb ter izraženega interesa.

Namen spremembe zakona je v čim večji participaciji zainteresiranih investitorjev ter ponudnikov storitev, ne pa v namernem izključevanju, za nekatere nepotrebni, interesentov.

- Prvi odstavek 14. člena naj se spremeni tako, da se za besedilom »...(optično vlakno, bakrena parica, koaksialni vod, drugo)...« doda besedilo:

»lastništvu in pravicah tretjih oseb na tem omrežju.«.

Obrazložitev:

V Republiki Sloveniji podatki o lastništvu in eventualnih pravicah tretjih, zlasti hipotekah, na komunikacijskih omrežjih niso na noben način evidentirani in niso javno dostopni. Komunikacijskega omrežja in njegovih elementov ne moremo šteti za nepremičnine, saj niso predmet vpisa v zemljiško knjigo. Tja se vpisujejo zgolj nepremičnine in stvarne ter druge pravice na teh nepremičninah, za katere je tako določeno s Stvarno pravnim zakonikom, in sicer so to zemljiška parcela, stavba,

posamezni del stavbe, stavbna pravica ter z njimi povezana bremena ter stvarne in posamezne obligacijske pravice.

Z vidika pravne ureditve, gre pri elementih javnih komunikacijskih omrežij torej za premičnine. Vpis zastavnih pravic na premičninah je sicer urejen z Registrom neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (RZPP), ki pa ne omogoča vpisa in vpogleda lastninskega in bremenskega stanja na javnih komunikacijskih omrežjih.

Glede na dejstvo, da se evidenca o komunikacijskem omrežju in njegovih elementih že vodi pri organu, pristojnem za geodetske zadeve, je najprimernejša rešitev za ureditev vpisa lastništva in stvarnih pravic na komunikacijskih omrežjih ter njegovih elementih, vpis tudi teh pravic v to evidenco. Možnost vpisa lastništva ter ustanovitve in vpisa stvarnih pravic na javnih komunikacijskih omrežjih ter njihova javnost, so ključni tudi z vidika varnosti in stabilnosti delovanja javnih komunikacijskih omrežij, saj bi se s tem odpravile nevarnosti npr. večkratnih prodaj in zastav komunikacijskih omrežij in njihovih elementov ter bi se torej s tem zagotovila varnost in transparentnost pri prevzemih in prodajah komunikacijskih omrežij in njihovih elementov.

Predlagatelji menimo, da obveznost sporočanja podatkov o lastništvu omrežja ter stvarnih pravicah na omrežjih in njihovih elementih, ne bi predstavljalo pretirane administrativne ovire ali obveznosti investitorja, oziroma upravljalca omrežja, saj gre za podatke, ki so pomembni za zagotavljanje pravne varnosti deležnikov in transparentnosti v zvezi z vprašanji lastništva omrežij ter njihove obremenjenosti s stvarnimi pravicami tretjih.

- 16. člen naj se spremeni tako, da se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Ne glede na določbe zakona, ki ureja razlastitev nepremičnin in omejitev lastninske pravice, se na predlog operaterja omrežja s služnostjo za namen iz tretjega odstavka tega člena lahko obremenijo nepremičnine v lasti Republike Slovenije.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da glasi:

»(7) Pri odločanju v postopku razlastitve ali ustanovitve služnosti v korist operaterja omrežja gre za nujni primer v smislu zakona, ki ureja razlastitev nepremičnin in omejitev lastninske pravice.«.

Obrazložitev:

Predlog kot ga podajajo predlagatelji, je bil že vključen v predlog zakona obravnavan v javni obravnavi. Po izvedenem medresorskem usklajevanju vladnih služb, je bil zakonodajni predlog preoblikovan tako, da o ustanovitvi služnosti za gradnjo javnih komunikacijskih omrežij na nepremičninah v lasti Republike Slovenije, na predlog operaterja javnih komunikacijskih omrežij odloči Vlada Republike Slovenije po svoji diskrecijski pravici s tehtanjem prevlade enega ali drugega javnega interesa. Predlagatelji menimo, da taka zakonodajna rešitev predstavlja podlago za arbitrarno odločanje in je v nasprotju s temeljnimi načeli delitve oblasti. Tovrstnih rešitev ne najdemo v primerjalni pravni praksi in menimo, da je taka rešitev neustrezna ter predstavlja pomembno administrativno oviro pri gradnji javnih komunikacijskih omrežij. Z odločanjem o ustanovitvi služnosti pred pristojnimi upravnimi enotami na podlagi vnaprej določenih zakonskih meril in podlag, pri čemer je strankam postopka zagotovljeno tudi sodno varstvo pred Upravnim sodiščem, je po oceni predlagateljev v zadostni meri zavarovan javni interes z vidika varstva funkcije premoženja v lasti države Republike Slovenije. Predlagatelji pri tem poudarjamo, da gre pri tem zgolj za ustanavljanje služnosti, ki omogočajo gradnjo javnih komunikacijskih omrežij in ne za vprašanje lastninske pravice oziroma razlastitev. Predlagatelji Državnemu zboru Republike Slovenije torej predlagamo, da za ustanovitev služnosti v javno korist za gradnjo javnih komunikacijskih omrežij na nepremičninah v lasti Republike Slovenije, veljajo enaka pravila kot za vse ostale nepremičnine v lasti subjektov zasebnega in javnega prava.

- **Prvi odstavek 53. člena ZEKom-1 se spremeni in glasi:**

»(1) Odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc izda agencija za določen čas z upoštevanjem primernega obdobja, potrebnega za amortizacijo naložb, vendar za največ 15 let, razen za dodelitev radijskih frekvenc, ki so namenjene javnim mobilnim komunikacijskim storitvam ter zrakoplovni ali pomorski mobilni storitvi.«

Obrazložitev:

Ni jasno zakaj predlagatelj zakona ne upošteva skorajšnje reforme telekomunikacijskega okvira in dejstva, da je Evropska komisija predlagala, da naj se pravice do uporabe spektra za namene investiranja v visoko zmogljiva omrežja podeljujejo najmanj za 25 let, pristojni odbor Evropskega parlamenta (ITRE) pa je ob obravnavi predloga Evropske komisije zavzel stališče, da naj države članice pravice do uporabe spektra podeljujejo za nedoločen čas oz. z minimalnim časom veljavnosti 30 let.

Evropski parlament je ob razpravi o reformi Evropskega zakonodajnega okvira zavzel stališče, da je spekter kri v žilah mobilne ekonomije in predpogoj za nove storitve za potrošnike. Evropski parlament predlaga, da naj zakonodajalci v štirih korakih podprejo in izboljšajo pristop EK glede politike upravljanja spektra. Prvi

predlagani korak je podaljšanje veljavnosti licenc (nedoločen čas ali minimalno 30 let) in okrepitev ukrepov za izboljšanje dolgoročne predvidljivosti in vzdržnosti poslovnih modelov operaterjev.

S spremembo veljavnosti se v postopkih na podlagi javnih razpisov za nove frekvence, namenjene javnim komunikacijskim storitvam 5 G omogoči podeljevanje pravic do uporabe frekvenc za čas, ki je potreben za amortizacijo naložb. Navedeni predlog je skladen z Evropsko reformo telekomunikacijskega zakonodajnega okvira.

Uvajanje omrežja 5G, ki so naslednja generacija mobilnih širokopasovnih storitev, z enormnim pozitivnim socio-ekonomskim potencialom v zasebnem in javnem sektorju (ob predvideni zagonski investiciji 56 milijard evrov, se na evropski ravni predvideva več kot 2,3 milijona novih delovnih mest, na letni ravni pa se pričakuje koristi ocenjeno med 113 in 165 milijard evrov), bo od operaterjev terjalo dolgotrajen postopek načrtovanja in gradnje novega omrežja, ki bo glede na izkušnje trajal najmanj tri leta. To pomeni, da od časa dodelitve radijskih frekvenc do njihove komercializacije preteče več let. V primeru omejitve najdaljšega obdobja veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc na 15 let je dejansko čas povratka investicije zgolj 12 let, kar pa je za tako veliko investicijo kot je gradnja mobilnega omrežja pete generacije veliko prekratka in za investitorje nevzpodbudna doba, z daljšo dobo pa se mnogo bolj spodbujajo tudi inovacije. To so prepoznali tudi v mnogih EU državah, kjer so bili že izvedeni razpisi za dodelitev frekvenc za zagotavljanje storitev končnim uporabnikom oziroma so v postopku izvedbe in so dodelili frekvence za obdobje, ki je bistveno daljše od 15 let.

Upošteva dejstvo, da je Agencija za komunikacijska omrežja in storitve v objavljenem Programu dela in finančnem načrtu za leto 2017 navedla, da namerava v letu 2017 pripraviti javne razpise za nove frekvenčne pasove za javne komunikacijske storitve, je sprememba določila 1. odstavek 53. člena ZEKom-1 (podaljšanje veljavnosti ODRF) v obravnavani noveli ZEKom-1c nujna, ker je veljavnost dovoljenj potrebno uskladiti pred izvedbo razpisov.

- **Za prvim odstavkom 53. člena ZEKom-1 se doda novi (1a) odstavek, ki glasi:**

»(1a) Agencija najmanj 4 leta pred potekom veljavnosti odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, objavi javni poziv za pridobitev mnenj zainteresirane javnosti o pogojih nadaljnje uporabe radijskih frekvenc. Če Agencija na podlagi odziva zainteresirane javnosti ugotovi, da obstaja interes za določene radijske frekvence, ki presega njihovo razpoložljivost, mora najmanj 3 leta pred potekom veljavnosti odločb o dodelitvi radijskih frekvenc izvesti javni razpis.

Če interes za določene radijske frekvence ne presega njihove razpoložljivosti ali če Agencija javnega razpisa v zakonskem roku ne izvede, se ne glede na določilo 54. člena tega zakona veljavnost odločb o dodelitvi radijskih frekvenc imetnikom podaljša do izdaje novih odločb.

Obrazložitev:

Predlagana dopolnitev glede pravočasne objave zbiranja mnenj zainteresirane javnosti in izvedbe javnih razpisov za podelitev frekvenc je nujna, ker operater, ki izgubi pravico do uporabe frekvenc, potrebuje dovolj časa, da omrežje ustrezno prilagodi, sprejme morebitne komercialne dogovore (npr. nacionalno gostovanje), hkrati pa novi imetnik frekvenc potrebuje čas, da zgradi ustrezno infrastrukturo. Le tako bodo lahko operaterji zagotovili neprekinjeno delovanje storitev končnim uporabnikom in gostujočim operaterjem (virtualnim operaterjem, izvajalcem storitev, koristnikom nacionalnega gostovanja).

- **ČRTA se nova alineja v prvem odstavku druge točke 129. člena, ki glasi:**

»- opredelitev ponujene storitve,«.

Obrazložitev:

Obrazložitev, ki jo podaja predlagatelj zakona, s katero utemeljuje nujnost nove predlagane dopolnitve, ni skladna z besedilom dopolnitve – dopolnitev presega namen (ki naj bi ga dopolnitev zasledovala – transparenca obveščanja končnih uporabnikov), poleg tega v nasprotju s pravili evropskega pravnega reda, v zakon prenaša določila neposredno zavezujoče Uredbe (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (Uredba 2015/2120/EU). S predlaganim novim določilom, se po nepotrebem širi obveznosti za operaterja. Operaterji svoje obveznosti do končnih uporabnikov izpolnjujemo in nič drugače ne bo z implementacijo navedene uredbe. Prenos v zakon je nepotreben.

Operaterjem ni poznano, da se zakoni dopolnjujejo »iz previdnosti«. Predvsem je besedna zveza »opredelitev ponujene storitve« zelo abstraktna in ni mogoče vedeti kaj pomeni - lahko pomeni zgolj kar se zatrjuje v obrazložit vi, lahko pa pomeni mnogo več.

Ker je Uredba neposredno uporabljiva je ta dopolnitev – v kolikor je njen namen da se od operaterjev dodatno izsili »navedba hitrosti v pogodbah« - popolnoma odveč in predvsem nejasna.

Kršitev te obveznosti po ZEKom-1 ima tudi sankcijo v 234. členu, sankcija za kršitev 4. člena Uredbe pa ima prav tako svojo sankcijo po Uredbi o izvajanju Uredbe (EU) o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta (Uradni list RS, št. 29/16). Sankciji (ena predvidena za neizpolnjevanje 129. člena ZEKom-1 ter druga za neizpolnjevanje določil Uredbe 2015/2120/EU) sta popolnoma drugačni, zato ni jasno na podlagi katerega predpisa se lahko operaterja

sankcionira, če recimo ne izvrši 4. člena. Smo pa prepričani, da se sankcije ne smejo kumulirati.

Ker operaterji izvršujemo Uredbo 2015/2120/EU, ker se neposredno uporabljivih Uredb, ki jih sprejme Evropska unija ne prenaša v nacionalni pravni red, ker je neizvrševanje povezano s sankcijo (z dodatno sankcijo), menimo, da je v izogib nepotrebnemu podvajanju, novo predvideno določilo popolnoma nepotrebno in bo prineslo zgolj zmedo brez dodane vrednosti za uporabnike.

- **ČRTA se novi tretji odstavek 132. člena, ki glasi:**

»(3) Agencija zagotovi, da so v vsakem primeru objavljene naslednje informacije o operaterjih:

1. ime ali firma in naslov ali sedež operaterja,

2. opis ponujenih storitev:

- obseg ponujenih storitev,

- standardne tarife z navedbo ponujenih storitev in vsebino posameznega tarifnega elementa (npr. dajatve za dostop, vrste dajatev za uporabo, dajatve za vzdrževanje), vključno s podrobnostmi o uporabljenih standardnih popustih ter posebnih in ciljnih tarifnih shemah, pa tudi z vsemi dodatnimi dajatvami ter stroški, povezanimi s terminalsko opremo),

- politika odškodnin oziroma povračil, vključno z vsemi podrobnostmi vseh ponujenih odškodninskih oziroma povračilnih shem,

- vrste ponujenega vzdrževanja,

- standardni pogodbeni pogoji, vključno z minimalnim pogodbenim rokom, prekinitvijo pogodbe in postopkom ter neposrednimi dajatvami v zvezi s prenosljivostjo števil in drugih elementov oštevilčenja, če je to primerno,

3. mehanizmi reševanja sporov, vključno s tistimi, ki jih je razvil operater,

4. informacije o pravicah glede univerzalne storitve, po potrebi vključno z zmogljivostmi in storitvami iz 138. člena tega zakona.«.

Obrazložitev:

Skladno z določilom 129. člena ZEKom-1 ter določili Zakona o varstvu potrošnikov, operaterji najmanj na svoji spletnih straneh (kot tudi preko prodajnih centrov ter preko telefonskega centra za pomoč uporabnikom), torej preko vseh razpoložljivih javnih komunikacijskih kanalov (prilagojeno na tip uporabnika), seznanjamo svoje uporabnike s splošnimi pogoji poslovanja. Namen splošnih pogojev je prav to - informiranje o glavnih ter najpomembnejših vidih uporabniškega oz. naročniškega pogodbenega razmerja z operaterjem.

Ni povsem jasno kaj je namen tega določila, glede na splošno urejenost natanko vseh vsebin, ki jih zajema predvideni 132.a člen ZEKom-1C. Če je podvajanje splošnih pogojev, bo to za končne uporabnike pomenilo dodatno dokumentacijo, ki

jo bo dolžan preučiti, za operaterje pa povsem nepotrebno administrativno breme, brez jasnega in merljivega učinka.

Ne glede na to, da Splošni akt o preglednosti in objavi informacij (Uradni list RS, št. 96/04, 59/08, 55/10 in 7/12), ne velja več, operaterji uresničujemo njegova določila (ker pomenijo realizacijo 129. člena ZEKom-1), kljub ukinitvi nismo spreminjali splošnih pogojev in kakorkoli zožili ali omejili pravni standard obveščanja naročnikov.

Zaradi očitne nepotrebosti, katerega »korist« bo torej zgolj obremenjevanje operaterjev, je črtanje edina smiselna odločitev.

- **ČRTA se novi 132.a člen, ki glasi:**

»(1) Operater mora naročniku zagotoviti možnosti za spremljanje in nadzor porabe podatkovnih storitev, če naročnik za te storitve plačuje po dejanski porabi, Operater v ta namen zagotovi zlasti možnost, da naročnik brezplačno določi količinsko oziroma finančno mejo porabe in da ga pred oziroma ob njenem dosegu o tem brezplačno obvesti. Operater mora zagotoviti tudi, da lahko naročnik to možnost kadar koli izklopi.

(2) Operater mora pred sklenitvijo naročniške pogodbe in po njej svojim naročnikom redno zagotavljati jasne in razumljive informacije o možnostih iz prejšnjega odstavka.

(3) Agencija s splošnim aktom podrobneje uredi način izvajanja tega člena.«.

- **ČRTA se tudi nova 22.a točka 234. člena, ki glasi:**

»22.a ne ravna v skladu s 132.a členom tega zakona,«,

Obrazložitev:

Prilagoditev določila je popolnoma nepotrebna – operaterji mobilnih storitev že uresničujejo vrsto varovalk, s katerimi se ščitijo končni uporabniki. Nezadovoljstvo uporabnikov ali izjemno visoki računi (ki jih uporabniki ne zmorejo plačati), vsekakor niso v interesu operaterjev, zato uvedeno razumne zaščite, potrebne za zajezitev incidentov. Operaterji uporabnike vseskozi ustrezno obveščamo in nudimo ustrezne varovalke. Novo določilo ne bo pripomoglo k ozaveščanju, bo pa na strani operaterjev povzročilo izredne komplikacije, veliko možnost nezmožnosti uresničitve, nenazadnje bo implementacija predvidene rešitve povezana tudi z nezanemarljivimi stroški, ki niso upravičeni. Zakon mora naslavljati situacije, mi še niso naslovljene ali ustrezno urejene, kar pa ni konkretno določilo.

Uporabniki, tako poslovni kot zasebni imajo danes na voljo ustrezne in premišljene ukrepe za omejevanje porabe podatkov kot tudi varnostne ukrepe pri gostovanju v tujini. Ti ukrepi so različne tarife, ki vsebujejo določene količine podatkov, obveščanja uporabnikov preko SMS sporočil (npr. ko je porabljena določena količina podatkov – 80% ter 100% zakupljene količine pri A1 Slovenija), možnost vključitve posebne tarife v primerih porabljenih količin podatkov (posebne tarife), znižanje hitrosti prenosa podatkov, blokiranje prenosa podatkov v obračunskem ciklu (po porabi se ne dovoljuje več prekoračitev).

- **Osmi odstavek 134. člena, se spremeni tako, da se glasi:**

»(8) Ne glede na definicijo pojma prikaz identitete kličočega priključka v 48. točki 3. člena tega zakona izvajalci storitev omogočijo svojim uporabnikom kot prikaz identitete kličočega priključka številko 112 ali 113, kolikor je to tehnično mogoče, v primeru zaključevanja odhodnega klica iz centrov za sprejem klicev v sili. Tak prikaz se omogoči klicanim uporabnikom na območju Republike Slovenije v okviru tehničnih zmožnosti.«

Obrazložitev:

Predlagano besedilo ni ustrezno, saj prvi odstavek 154. člena določa le obveznost izvajalcev storitev, da morajo omogočiti svojim uporabnikom funkcijo CLIR (preprečitev prikaza identitete lastnega priključka pri odhodnem klicu).

Prikaz identitete kličočega priključka je definiran v 3. členu kot funkcija, ki omogoča klicanemu, da razpozna omrežno priključno točko, iz katere izvira klic, na podlagi številke ali oznake, ki je dodeljena tej omrežni priključni točki.

Omrežna priključna točka je definirana v 3. členu kot fizična točka, na kateri ima naročnik dostop do javnega komunikacijskega omrežja; kadar omrežja vključujejo komutacijo ali usmerjanje, je omrežna priključna točka določena s posebnim omrežnim naslovom, ki je lahko vezan na številko ali ime naročnika.

Iz priloženih definicij sledi, da se prikaz identitete (kličoča številka) nanaša na posamezni priključek (omrežna priključna točka) iz katerega se posreduje klic v javno komunikacijsko omrežje.

Številki skrajšanega izbiranja 112 in 113 za klice v sili sta definirani za potrebe klicev na številke za klice v sili, ki jih obravnavajo organi, ki so v Republiki Sloveniji določeni za sprejemanje takih klicev, vključno z organi pregona, reševalnimi službami na področju zaščite, reševanja in pomoči. Številki nista dodeljeni posameznemu priključku ampak storitvi klic v sili 112 in interventni klic 113, ki se izvajata regijsko, saj je potrebno prenesti klic v sili do najbližjega regijskega centra. Zaradi izvajanja javne koristi in potreb organov, ki sprejemajo klice v sili, da se v primeru morebitnih povratnih klicev predstavljajo s prepoznavno številko, je

potrebno omogočiti kot prikaz identitete priključka številko, na katero so dosegljivi, ko uporabniki potrebujejo njihovo pomoč. V prikazu številke je lahko vsebovana tudi medkrajevna predpona (0), vendar je potrebno zagotoviti, da lahko klicani uporabnik pokliče nazaj, če je to tehnično mogoče.

Obveznost se lahko nanaša le na območje Republike Slovenije. Posredovanje takšnih klicev v tujino bi operaterjem povzročalo visoke stroške po tarifah za klice z izvorom izven EU, ker je kot A številka prikazana prekratka številka, kar ni v skladu s standardi za mednarodne klice.

Predlagana sprememba je nujno potrebna predvsem zato, ker se predlog napačno sklicuje na 1. odstavek 154. člena. Ta odstavek določa le obveznost izvajalcev storitev, da svojim uporabnikom omogočijo, da pri klicu prikrijejo svojo številko, če to želijo. Zato je to sklicevanje potrebno popraviti. Pravilna identitete priključka je praviloma v obliki: medkrajevna predpona (0) + 8-mestna številka. Tako je možno uporabiti ta prikaz za morebitni klic nazaj. S predlaganim novim odstavkom se določi izjema pri prikazu identitete kličočega priključka. Torej je potrebno zagotoviti na aparatu klicanega uporabnika, da se mu izpiše prepoznavna številka za klic v sili, na katero lahko pokliče nazaj in dobi center za sprejem klicev v sili.

- **V tretjem odstavku 148. člena se črta besedilo »glede spremljanja in nadzora porabe podatkovnih storitev (132.a člen), glede klica v sili (šesti odstavek 134. člena),« ter se tretji odstavek glasi:**

»(3) Podatke iz prvega odstavka tega člena, razen podatkov iz njegove šeste točke, lahko izvajalci storitev iz prvega odstavka po prenehanju naročniškega razmerja hranijo do popolnega poplčila storitev, vendar najdlje do preteka zastaralnega roka za svoje terjatve za izvajanje storitev, razen v primerih, ko je s tem zakonom določen daljši rok hrambe ~~glede spremljanja in nadzora porabe podatkovnih storitev (132.a člen), glede klica v sili (šesti odstavek 134. člena),~~ glede notranjih postopkov (149. člen), glede zavarovanja in neizbrisne registracije posredovanja prometnih in lokacijskih podatkov v primerih varovanja življenja in telesa (153.a člen), glede sledenja zlonamernih ali nadležnih klicev (155. člen) ter glede zakonitega prestrezanja komunikacij (peti odstavek 160. člena). Pravica zbiranja in hranjenja podatkov iz šeste točke prvega odstavka tega člena pa traja le dokler traja izpostavljena obveznost naročnika do operaterja.«

Obrazložitev:

Če zakonodajalec sledi predlogu SOEK, da se črta 132.a člen ter šesti odstavek 134. člena, je ta prilagoditev redakcijsko nujna.

- **V prvem odstavku 151. člena se črta besedilo »glede spremljanja in nadzora porabe podatkovnih storitev (132.a člen), glede klica v sili (šesti odstavek 134. člena),« ter se tretji odstavek glasi:**

» (1) Podatki o prometu, ki se nanašajo na naročnike in uporabnike ter jih je operater obdelal in shranil, morajo biti izbrisani ali spremenjeni tako, da se ne dajo povezati z določeno ali določljivo osebo takoj, ko niso več potrebni za prenos sporočil, razen v primerih podatkov, pri katerih je po tem zakonu določen daljši rok hrambe ~~glede spremljanja in nadzora porabe podatkovnih storitev (132.a člen), glede klica v sili (šesti odstavek 134. člena),~~ glede hranjenja podatkov o naročnikih (tretji odstavek 148. člena), glede notranjih postopkov (149. člen), glede zavarovanja in neizbrisne registracije posredovanja prometnih in lokacijskih podatkov v primerih varovanja življenja in telesa (153.a člen), glede sledenja zlonamernih ali nadležnih klicev (155. člen), ter glede zakonitega prestrezanja komunikacij (peti odstavek 160. člena).«.

Obrazložitev:

Če zakonodajalec sledi predlogu SOEK, da se črta 132.a člen ter šesti odstavek 134. člena, je ta prilagoditev redakcijsko nujna.

S spoštovanjem,

Dušan Zupančič
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

Katja Mohar-Bastar
Predsednica Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij

Priloge:
Kot v besedilu